

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๙ (อุบลราชธานี) กลุ่มงานกฎหมาย โทร. ๐ ๔๕๓๑ ๑๖๗๗ ต่อ ๑๐๔
ที่ ทส ๐๔๑๔.๙/๑๗/๙ วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่าด้วยมาตรการควบคุม ตรวจสอบ และเร่งรัดการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๖๗

เรียน ผู้อำนวยการส่วนทุกส่วน
หัวหน้ากลุ่มงานทุกกลุ่มงาน
หัวหน้าศูนย์ทุกศูนย์

สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๙ (อุบลราชธานี) ขอส่งสำเนาหนังสือกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ที่ ทส ๐๔๑๓.๔/ว ๖๗ ลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๘ เรื่อง ระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่าด้วยมาตรการควบคุม ตรวจสอบ และเร่งรัดการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๖๗ มาเพื่อทราบและใช้เป็นแนวทางปฏิบัติอย่างเคร่งครัดต่อไป รายละเอียดปรากฏตาม QR Code ที่ปรากฏท้ายสำเนาหนังสือที่แนบมาพร้อมนี้

(ลายเซ็น)

(นายพิชัย วัชรวงษ์ไพฑูริย์)

ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๙

① ผอ. ทส. ๙
- หันตราเลขที่ ๑๖๘๔
ทททท. dmp ๙. Ubon com.
- ให้แนบเพื่อทราบ

(นางเจริญพร จิรมงคลการ)

พนักงานธุรการ ส.3

๑)ทราบ

ดำเนินการตามเสนอ

(ลายเซ็น)

- 9 มี.ค. 68

(นางนพมาศ แก้วพรมชัย)

นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ

หัวหน้าศูนย์สารสนเทศและการสื่อสาร

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กองนิติการ โทร. ๐ ๒๕๖๑ ๔๘๑๙ , ๑๒๑๗

ที่ ทส ๐๙๐๓.๔/ว ๖๗

วันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง ระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่าด้วยมาตรการควบคุม ตรวจสอบ และเร่งรัดการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๖๗

เรียน รองอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชทุกท่าน
ผู้ตรวจราชการกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชทุกท่าน
ผู้อำนวยการสำนักทุกสำนัก
ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ - ๑๖
ผู้อำนวยการกองทุกกอง
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า
ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์สาขาทุกสาขา
ผู้อำนวยการสำนักงานผู้ตรวจราชการกรม
ผู้อำนวยการสำนักงานบริหารโครงการปลูกป่าและฟื้นฟูป่าต้นน้ำ
ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
ผู้อำนวยการศูนย์ควบคุมมาตรฐานการลาดตระเวนเชิงคุณภาพ (SMART PATROL)
หัวหน้ากลุ่มงานจริยธรรม
หัวหน้ากลุ่มตรวจสอบภายใน
หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
หัวหน้าศูนย์ราชการสะดวก กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
ผู้อำนวยการศูนย์ข่าวกรองอาชญากรรมสัตว์ป่า (WILDLIFE CRIME INTELLIGENCE CENTER)

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ขอส่งสำเนาระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่าด้วยมาตรการควบคุม ตรวจสอบ และเร่งรัดการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๖๗ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๔๑ ตอนพิเศษ ๓๕๒ ง วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๗ มาเพื่อทราบและใช้เป็นแนวทางปฏิบัติอย่างเคร่งครัดต่อไป รายละเอียดปรากฏตาม QR Code แนบท้ายหนังสือฉบับนี้

ดาวนโหลดเอกสาร

(นายณรินทร์ ประทวนชัย)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ว่าด้วยมาตรการควบคุม ตรวจสอบ และเร่งรัดการดำเนินคดีอาญา

พ.ศ. ๒๕๖๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่บัญญัติให้อธิบดีเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกรม ให้เกิดผลสัมฤทธิ์และเป็นไปตามเป้าหมาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวง และตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๓๖ เห็นชอบมาตรการในการควบคุม ตรวจสอบ และเร่งรัดการดำเนินคดีตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในวงราชการ (ป.ป.ป.) เสนอ โดยกำหนดให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการ ดำเนินคดีตามกฎหมาย ออกระเบียบหรือคำสั่งเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาให้เป็นไปตามที่กฎหมาย บัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ไว้โดยเฉพาะ และออกระเบียบหรือคำสั่งเกี่ยวกับการดำเนินคดีแพ่งทั่วไป ประกอบกับคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๓๔ เห็นชอบมาตรการป้องกันการทุจริต และประพฤติมิชอบในวงราชการ เรื่อง เจ้าหน้าที่ไม่ดำเนินคดีแก่ผู้กระทำผิดทุกตัวบทกฎหมาย กรณีมีการกระทำผิดกฎหมายหลายฉบับ อีกทั้งปัจจุบันได้มีการยกเลิกและแก้ไขกฎหมายว่าด้วย การป่าไม้หลายฉบับ และตราพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ และพระราชบัญญัติสงวน และคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ ขึ้นเพื่อใช้บังคับ ตลอดจนยังมีพระราชบัญญัติป้องกันและ ปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นักเคลื่อนไหว พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติ ในการควบคุมตัวบุคคลใดโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้ดำเนินการไปตามกฎหมาย ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติ หน้าที่ราชการเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นไปตาม หลักกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่าด้วย มาตรการควบคุม ตรวจสอบ และเร่งรัดการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๖๗”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่าด้วยมาตรการควบคุม ตรวจสอบ และเร่งรัดการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๖

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“คดีอาญา” หมายความว่า คดีที่มีโทษทางอาญาซึ่งมีการกระทำความผิดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายภายในเขตพื้นที่รับผิดชอบของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ดังนี้

- (๑) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒
- (๒) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒
- (๓) พระราชบัญญัติงาช้าง พ.ศ. ๒๕๕๘
- (๔) พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔
- (๕) พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗
- (๖) พระราชบัญญัติเลื่อยโซยนต์ พ.ศ. ๒๕๔๕
- (๗) พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘

“คดีอาญาอื่น” หมายความว่า คดีที่มีโทษทางอาญา ซึ่งมีใช่เป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ ที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นผู้เสียหาย

“กฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้” หมายความว่า พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติงาช้าง พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ พระราชบัญญัติเลื่อยโซยนต์ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘

“คดีร้ายใหญ่” หมายความว่า คดีอาญาที่มีความสำคัญและมีรายละเอียดทางคดีส่วนใดส่วนหนึ่ง ตรงตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

- (๑) ตรวจยึดไม้ท่อนจำนวนเกิน ๔๐ ลูกบาศก์เมตร
- (๒) ตรวจยึดไม้แปรรูปจำนวนเกิน ๔ ลูกบาศก์เมตร
- (๓) ตรวจพบการบุกรุกแผ้วถาง เผาป่า เพื่อยึดถือครอบครองพื้นที่เกิน ๒๕ ไร่ หรือพื้นที่ถูกบุกรุกหลายแปลงรวมกันเกิน ๕๐ ไร่ หรือกรณีมีพื้นที่น้อยกว่า ๒๕ ไร่ แต่มีรูปแบบการดำเนินการในลักษณะที่มีการสนับสนุนจากกลุ่มทุนหรือผู้มีอิทธิพล

(๔) ตรวจยึดสัตว์ป่าสงวนที่มีชีวิต หรือซากสัตว์ป่าสงวน หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าสงวน ทุกจำนวน

(๕) ตรวจยึดสัตว์ป่าคุ้มครองมีชีวิต หรือซากสัตว์ป่าคุ้มครอง มีมูลค่าความเสียหายของรัฐ ตั้งแต่ ๕๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป

(๖) คดีเป็นข่าวครึกโครมทางสื่อมวลชน หรือผู้ต้องหาเป็นผู้มีอิทธิพล หรือเป็นที่สนใจ ของประชาชน

(๗) กรณีมีการต่อสู้หรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ จนเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่หรือผู้กระทำความผิด บาดเจ็บหรือเสียชีวิต หรือมีเหตุสุดวิสัยที่ไม่อาจป้องกัน หรือไม่อาจบังคับไม่ให้เกิดขึ้นได้ หรือมีความเสี่ยง ต่อชีวิตของเจ้าหน้าที่หรือผู้กระทำความผิด

(๘) เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวชุมนุมประท้วงเรียกร้องต่าง ๆ ซึ่งมีผลกระทบ การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงาน

(๙) คดีอื่น ๆ ที่อธิบดีสั่งการเพิ่มเติม

“ความผิดซึ่งหน้า” หมายความว่า ความผิดที่เห็นกำลังกระทำความผิดหรือพบในอาการใด ซึ่งแทบจะไม่มี ความสงสัยเลยว่าเขาได้กระทำความผิดมาแล้วสด ๆ ทั้งนี้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๐

“ของกลาง” หมายความว่า บรรดาวัตถุหรือทรัพย์สินใด ๆ ซึ่งตกมาอยู่ในความคุ้มครอง ของพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยอำนาจแห่งกฎหมาย หรือโดยหน้าที่ในทางราชการ และยึดไว้เป็นของกลาง เพื่อพิสูจน์ในทางคดี หรือเพื่อจัดการอย่างอื่นตามหน้าที่ราชการ ไม่ว่าจะเป็นบรรดาไม้ ของป่า สิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ สิ่งปลูกสร้าง หรือบรรดาสิ่งอื่นใดที่ทำด้วยไม้ สัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า ผลิตภัณฑ์ จากซากสัตว์ป่า เครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ที่ตรวจยึดได้ ในคดีความผิดเกี่ยวกับการป่าไม้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ และตามกฎหมายอื่น ที่เกี่ยวข้องกับกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ พนักงานราชการ ของกรมอุทยาน แห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และบุคคลภายนอกที่ปฏิบัติงานให้กับกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

“หัวหน้าซึ่งกำกับดูแลปฏิบัติการในพื้นที่รับผิดชอบ หรือปฏิบัติการเฉพาะกรณีเฉพาะแห่ง” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าหรือผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้า ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบ ในการกำกับดูแลปฏิบัติการในพื้นที่รับผิดชอบ หรือมีหน้าที่ปฏิบัติการเฉพาะกรณีเฉพาะแห่ง ดังนี้

(๑) อุทยานแห่งชาติ พื้นที่เตรียมการประกาศอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤษภาศาสตร์ และสวนรุกขชาติ

(๒) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า พื้นที่เตรียมการประกาศเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า พื้นที่เตรียมการประกาศเขตห้ามล่าสัตว์ป่า

(๓) พื้นที่ด้านตรวจสัตว์ป่า หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานด้านอนุรักษ์สัตว์ป่า

(๔) พื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นที่มีในพื้นที่ในความรับผิดชอบ ดูแลของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ซึ่งมีสัตว์ป่าอาศัยอยู่ในพื้นที่

(๕) พื้นที่ปฏิบัติการเฉพาะกิจของชุดปฏิบัติการหรือหน่วยปฏิบัติการหรือชุดสายตรวจ

(๖) พื้นที่ป่าต้นน้ำลำธารในความรับผิดชอบของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

“ศูนย์รับแจ้ง” หมายความว่า สถานที่ซึ่งพนักงานอัยการ นายอำเภอ หรือผู้อำนวยการ สำนักงานสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง กำหนดขึ้นสำหรับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นुकคนสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ข้อ ๕ บรรดาระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือบันทึกอื่นใดที่ได้กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๖ ให้อธิบดีรักษาการตามระเบียบนี้ และมีอำนาจตีความวินิจฉัยปัญหาหรือข้อโต้แย้ง เกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ และให้ถือว่าคำวินิจฉัยเป็นที่สุด

หมวด ๑

การดำเนินคดีอาญา

ข้อ ๗ การดำเนินคดีอาญาตามระเบียบนี้ เริ่มตั้งแต่เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พบว่า มีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น หรือเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่า มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิด หรือเมื่อมีผู้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่า มีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น

ข้อ ๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ และมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) มีหนังสือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการตามกฎหมาย

(๒) เข้าไปในสถานที่ใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบและควบคุมให้การเป็นไปตามกฎหมาย

(๓) ตรวจค้นสถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามกฎหมาย และมีเหตุอันควรเชื่อว่าหากเนินเข้าก็จะเอาหมายค้นมาได้จะมีการยกย้าย ชุกซ่อน ส่อง หรือนำออกนอกราชอาณาจักร หรือทำลายทรัพย์สิน วัตถุ สิ่งของ หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด

(๔) ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน วัตถุ สิ่งของ หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดหรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามกฎหมาย แล้วแต่กรณี เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหรือดำเนินคดี

เมื่อตรวจค้น ยึด หรืออายัดตาม (๓) หรือ (๔) แล้ว ถ้ายังดำเนินการไม่แล้วเสร็จจะกระทำต่อเนื่องในเวลากลางคืนหรือนอกเวลาทำการของสถานที่นั้นก็ได้

ทั้งนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ตำแหน่งใดหรือระดับใดจะมีอำนาจตามที่ได้กำหนดไว้ดังกล่าวทั้งหมด หรือแต่บางส่วน หรือจะต้องได้รับอนุมัติจากบุคคลใดก่อนดำเนินการ รวมทั้งวิธีการปฏิบัติหน้าที่และคุณสมบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่แต่ละตำแหน่งหรือแต่ละระดับ ให้เป็นไปตามประกาศที่ว่าด้วยการกำหนดตำแหน่ง การใช้อำนาจ การดำเนินการ วิธีการปฏิบัติหน้าที่ และคุณสมบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ และตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ แล้วแต่กรณี

ส่วนที่ ๑

การกระทำซึ่งมิใช่ความผิดซึ่งหน้า

ข้อ ๙ กรณีที่มีการร้องเรียนด้วยหนังสือหรือด้วยวาจาหรือวิธีการใดจากบุคคลอื่นว่า มีการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับ

การร้องเรียนดังกล่าวรายงานให้ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปหนึ่งระดับทราบ ภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่ได้รับการร้องเรียนดังกล่าว เมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับรายงานแล้วให้รีบสั่งการให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกไปตรวจสอบการกระทำดังกล่าวตามหน้าที่และอำนาจโดยเร็ว

กรณีมีเหตุจำเป็นไม่อาจรายงานเกี่ยวกับการร้องเรียนให้ผู้บังคับบัญชาทราบภายในกำหนดเวลา ตามวรรคหนึ่ง หรือหากล่าช้าผู้กระทำความผิดจะหลบหนี ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบ โดยเร็ว แล้วรายงานให้ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปหนึ่งระดับทราบ ภายใน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่ ตรวจสอบแล้วเสร็จ พร้อมทั้งระบุเหตุจำเป็นดังกล่าวด้วย

ข้อ ๑๐ กรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบว่ามีการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ ซึ่งมีใช้ความผิดซึ่งหน้า ไม่ว่าจะเป็นการทราบโดยได้รับแจ้งหรือเป็นผลที่ได้จากการตรวจสอบ หากมี พยานหลักฐานว่าบุคคลใดเป็นผู้กระทำความผิด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง และรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดดังกล่าวให้ครบถ้วน พร้อมทั้งจัดทำบันทึก การตรวจยึด บัญชีของกลาง แผนที่เกิดเหตุ ที่ระบุตำแหน่งค่าพิกัด ภาพถ่าย จำนวนค่าเสียหาย และ เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วดำเนินการกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนในเขตท้องที่ที่มีอำนาจ ตามกฎหมายภายใน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่รู้ตัวผู้กระทำความผิด เพื่อกกล่าวโทษบุคคลดังกล่าว และขอให้ พนักงานสอบสวนเรียกตัวผู้กระทำความผิดหรือยื่นคำร้องขอต่อศาลให้ออกหมายจับผู้กระทำความผิด มาดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

กรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่พบการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ แต่ไม่รู้ตัว ผู้กระทำความผิดดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง แล้วดำเนินการกล่าวโทษ ต่อพนักงานสอบสวนในเขตท้องที่ที่มีอำนาจตามกฎหมายภายใน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่พบการกระทำ ความผิดดังกล่าวหรือในโอกาสแรกที่กระทำได้ เพื่อพนักงานสอบสวนจะได้ดำเนินการสืบสวนสอบสวน และจับตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

ข้อ ๑๑ กรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบสิ่งของหรือทรัพย์สินที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นสิ่งของ หรือทรัพย์สินที่มีไว้เป็นความผิด หรือใช้ในการกระทำความผิด หรือได้มาจากการกระทำความผิด ตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการอายัดสิ่งของหรือทรัพย์สินดังกล่าวไว้มิให้ เจ้าของหรือผู้ครอบครองสิ่งของหรือทรัพย์สินดังกล่าวเคลื่อนที่ต่อไป เพื่อดำเนินการตรวจสอบหรือพิสูจน์ว่า เป็นสิ่งของหรือทรัพย์สินที่มีไว้เป็นความผิด หรือใช้ในการกระทำความผิด หรือได้มาจากการกระทำ ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้หรือไม่ อย่างไร

ในการอายัดสิ่งของหรือทรัพย์สินดังกล่าวนั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการ ดังนี้

- (๑) จัดทำบันทึกการอายัด พร้อมแผนที่ระบุสถานที่หรือตำแหน่งของการอายัด
- (๒) แจ้งความลงบันทึกประจำวันต่อพนักงานสอบสวนไว้เป็นหลักฐาน
- (๓) รายงานให้ผู้บังคับบัญชาตามหลักเกณฑ์และกำหนดเวลาตามข้อ ๔๐ วรรคหนึ่ง

โดยอนุโลม

(๔) ดำเนินการตรวจสอบโดยจะต้องทำบันทึกการตรวจสอบไว้เป็นหลักฐาน ซึ่งบันทึกการตรวจสอบต้องระบุถึงขั้นตอนวิธีการตรวจสอบและผลของการตรวจสอบ รวมทั้งพยานหลักฐานและรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการตรวจสอบนั้น

หากผลของการตรวจสอบปรากฏพยานหลักฐานเป็นทรัพย์สินที่มีไว้เป็นความผิด หรือใช้ในการกระทำความผิด หรือได้มาจากการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการจับกุมและตรวจยึดสิ่งของดังกล่าวเป็นของกลาง แล้วนำส่งพนักงานสอบสวนและกล่าวโทษดำเนินคดีต่อไป แต่ถ้าผลการตรวจสอบปรากฏว่ามีได้เป็นความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ ให้ดำเนินการเพิกถอนการอายัดดังกล่าว แล้วแจ้งความลงบันทึกประจำวันต่อพนักงานสอบสวนไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งรายงานให้ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปทุกระดับทราบ

ข้อ ๑๒ ในกรณีการค้นที่ต้องมีหมายค้น หรือกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ หากมีความจำเป็นต้องมีการค้นคน หรือค้นสัตว์ป่า หรือค้นสิ่งของ หรือค้นเอกสาร ในสถานที่ใด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งต้องเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ประเภทวิชาการ ระดับปฏิบัติการขึ้นไป หรือประเภททั่วไป ระดับชำนาญงานขึ้นไป รวบรวมพยานหลักฐานเท่าที่สามารถจะกระทำได้ และเสนอพยานหลักฐานเหล่านั้นในการดำเนินการร้องขอต่อศาลให้ออกหมายค้น

เมื่อศาลได้ออกหมายค้นให้แล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีชื่อในหมายค้นหรือผู้รักษาการแทนทำการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ และหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เพื่อร่วมเข้าทำการตรวจค้น แต่หากเป็นกรณีเร่งด่วนหรือจำเป็นไม่อาจจะประสานงานได้ทันเนื่องจากพยานหลักฐานอาจถูกทำลายหรือสูญหาย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการค้นโดยไม่ต้องประสานงาน

ในการค้นนั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยก่อนทำการค้นให้แสดงตนว่าเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย แสดงหมายค้นให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่หรือฐานที่กำหนดตามหมายนั้น และทำการค้นด้วยวิธีการอันสมควร

เมื่อค้นแล้วหากพบว่ามีสิ่งของที่เป็นความผิดในคดีอาญาให้ทำการยึดหรืออายัด และในกรณี
ที่พบผู้กระทำความผิดที่ได้มีการออกหมายจับไว้แล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการจับกุม

ส่วนที่ ๒

การกระทำความผิดซึ่งหน้า

ข้อ ๑๓ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามกฎหมาย
เกี่ยวกับการป่าไม้ซึ่งเป็นความผิดซึ่งหน้า ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แสดงตนว่าเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่
ตามกฎหมาย และดำเนินการตรวจสอบการกระทำความผิดดังกล่าวตามหน้าที่และอำนาจในทันที โดยทำการ
ตรวจสอบให้ละเอียดรอบคอบ ทั้งนี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยไม่ชักช้า หากตรวจสอบแล้วปรากฏ
ว่าการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการ
จับกุมผู้กระทำความผิดดังกล่าว เพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

ข้อ ๑๔ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พบว่าการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้
ซึ่งเป็นความผิดซึ่งหน้า การจับกุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่
แสดงตนว่าเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย โดยแสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อบุคคล
ที่เกี่ยวข้อง แล้วแจ้งแก่ผู้กระทำความผิดว่าเขาต้องถูกจับ พร้อมทั้งแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกจับทราบ
แล้วสั่งให้ผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวน แต่ถ้าจำเป็นก็ให้จับตัวไปยังที่ทำการของพนักงาน
สอบสวน

ส่วนที่ ๓

การจับกุม

ข้อ ๑๕ วิธีการจับกุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่
ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ถ้าบุคคลซึ่งจะถูกจับขัดขวางการจับหรือจะขัดขวาง
การจับหรือหลบหนีหรือพยายามจะหลบหนี พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ทำการจับมีอำนาจใช้วิธีหรือ
การป้องกันทั้งหลายเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งเรื่องในการจับผู้นั้น

ข้อ ๑๖ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้จับกุมบันทึกภาพและเสียงอย่างต่อเนื่องในขณะที่จับและ
ควบคุม จนกระทั่งส่งตัวให้พนักงานสอบสวนหรือปล่อยตัวบุคคลดังกล่าวไป เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัย
ที่ไม่สามารถกระทำได้ ก็ให้บันทึกเหตุนั้นเป็นหลักฐานไว้ และให้บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัว

ตามแบบบันทึกการควบคุมตัว (แบบ ปท.๑) ตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นุคคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕ เพื่อเป็นการป้องกันและคุ้มครองบุคคลจากการทรมานและการกระทำให้นุคคลสูญหาย ซึ่งกระทำโดยผู้จับกุมและหรือได้กระทำในรูปแบบใด ๆ ที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงที่ไม่อาจกระทำได้ ไม่ว่าในสถานการณ์ใด ๆ อันเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นุคคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕

ข้อ ๑๗ การบันทึกภาพและเสียงให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์บันทึกภาพและเสียงที่หน่วยงานจัดหาให้ หรือกรณีจำเป็นอาจใช้อุปกรณ์อื่นใดที่สามารถบันทึกภาพเหตุการณ์และเสียงได้ชัดเจนเพียงพอที่จะทำให้เห็นผู้ถูกควบคุมตัว พฤติการณ์ในขณะจับและควบคุมที่เกิดขึ้น และสามารถเปิดสิ่งบันทึกภาพและเสียงดังกล่าวเพื่อตรวจสอบได้จนกว่าจะมีการจัดเก็บการบันทึกภาพและเสียงไว้แล้วตามข้อ ๑๙

(๒) ห้ามกระทำการใด ๆ ด้วยความจงใจที่ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการบันทึกภาพและเสียงลดลง

(๓) กรณีไม่สามารถบันทึกภาพและเสียงได้ อันเกิดจากเหตุสุดวิสัย เมื่อเหตุสุดวิสัยสิ้นสุดลงแล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการบันทึกภาพและเสียงในทันทีเท่าที่จะสามารถกระทำได้

ข้อ ๑๘ การจัดเก็บสิ่งบันทึกภาพและเสียง ให้จัดเก็บไว้ที่หน่วยงานเจ้าของเรื่อง เพื่อประโยชน์ในการสืบค้น อ้างอิง และป้องกันข้อมูลสูญหาย สำหรับวิธีจัดเก็บ หรือการมอบหมายเจ้าหน้าที่ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้จัดเก็บสิ่งบันทึกภาพและเสียง ให้เป็นไปตามแนวทางหรือคำสั่งที่แต่ละหน่วยงานกำหนด

ข้อ ๑๙ สิ่งบันทึกภาพและเสียงให้เก็บรักษาไว้จนกว่าคดีที่ถูกจับกุมถึงที่สุด หรือขาดอายุความ เว้นแต่ในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีผู้ถูกจับและควบคุม ให้การต่อพนักงานสอบสวนโดยสมัครใจว่า ขณะถูกจับและควบคุมเจ้าหน้าที่ของรัฐมิได้กระทำการทรมาน หรือกระทำการที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือกระทำการให้นุคคลสูญหาย อันเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นุคคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕ และยินยอมให้ยกเลิกการเก็บสิ่งบันทึกภาพและเสียงนั้นได้ หากไม่มีการร้องทุกข์กล่าวโทษตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว กรณีเช่นนี้ให้ทุกหน่วยงานตามข้อ ๑๘ ยกเลิกการเก็บสิ่งบันทึกภาพและเสียงได้เมื่อพ้นกำหนด ๑ ปี นับแต่วันที่ถูกจับและควบคุม

(๒) กรณีคดีที่ถูกจับกุมอยู่ในเขตอำนาจศาลแขวง เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว แต่หากมีการร้องทุกข์กล่าวโทษตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นุญทนาย พ.ศ. ๒๕๖๕ ให้ทุกหน่วยงาน เก็บรักษาสิ่งบันทึกภาพและเสียงไว้ จนกว่าจะได้ส่งมอบสิ่งบันทึกภาพและเสียงเพื่อเป็นพยานหลักฐานแห่งคดีในชั้นสอบสวน หรือในชั้นการพิจารณาของศาล

เมื่อครบระยะเวลา หรือเข้าข้อยกเว้นอย่างหนึ่งอย่างใดตามวรรคหนึ่ง ให้ยกเลิกการเก็บสิ่งบันทึกภาพและเสียงนั้นได้ ส่วนวิธีการยกเลิกการเก็บสิ่งบันทึกภาพและเสียง ให้เป็นไปตามแนวทางหรือคำสั่งที่แต่ละหน่วยงานกำหนด

ข้อ ๒๐ ห้ามผู้ใดแก้ไข เปลี่ยนแปลง ตัดต่อ ลบ ทำลาย คัดลอก หรือเปิดเผยสิ่งบันทึกภาพและเสียงในรูปแบบประการใด เว้นแต่กรณี ดังต่อไปนี้

(๑) การคัดลอกสิ่งบันทึกภาพและเสียง เพื่อการสืบสวนสอบสวน เพื่อการพิจารณาคดี หรือเพื่อดำเนินการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดไว้

(๒) การเปิดเผย เผยแพร่ ส่งต่อ ส่งมอบสิ่งบันทึกภาพและเสียงเพื่อการสืบสวนสอบสวน เพื่อการพิจารณาคดี หรือเพื่อดำเนินการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ทั้งนี้ การเปิดเผย เผยแพร่ ส่งต่อ ส่งมอบดังกล่าวให้เป็นไปตามแนวทาง หรือคำสั่งที่แต่ละหน่วยงานกำหนด

ข้อ ๒๑ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการจับและควบคุมบุคคลใด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งข้อมูลตาม (๑) - (๘) แก่พนักงานอัยการที่สำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมายหน้าที่ และนายอำเภอในท้องที่ที่มีการควบคุมตัวหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย สำหรับในกรุงเทพมหานครให้แจ้งพนักงานอัยการ ที่สำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมายหน้าที่ และผู้อำนวยการสำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ผ่านทางศูนย์รับแจ้งโดยทันทีที่มีข้อมูลครบถ้วนดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ สกุล หมายเลขประจำตัวประชาชน และที่อยู่ ของผู้ถูกจับและควบคุม (หากไม่ทราบให้ระบุว่าไม่ทราบ)

(๒) วัน เวลา และสถานที่ที่ทำการจับและควบคุม

(๓) พฤติการณ์ในการจับและควบคุมบุคคลดังกล่าวโดยย่อ

(๔) สถานที่ควบคุมตัวบุคคลดังกล่าวไว้

(๕) ภาพถ่ายผู้ถูกจับและควบคุมตามข้อ (๑)

(๖) ชื่อเจ้าหน้าที่รัฐผู้รับผิดชอบที่ทำการจับและควบคุม (ชื่อ ตำแหน่ง และหมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้)

(๗) เหตุสุดวิสัยในกรณีที่ไม่สามารถบันทึกภาพและเสียงได้ในขณะจับและควบคุม (ถ้ามี)

(๘) ชื่อเจ้าหน้าที่ผู้แจ้ง (ชื่อ ตำแหน่ง และหมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้)

ข้อ ๒๒ การจับกุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้จับกุมทำบันทึกการจับกุมทุกครั้ง เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นไม่อาจทำบันทึกการจับกุมได้ในขณะนั้น แต่ทั้งนี้ให้จัดทำบันทึกการจับกุมในภายหลังทันทีที่มีโอกาสแรกที่กระทำได้

ข้อ ๒๓ เมื่อได้ทำการจับกุมแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รับนำตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนในเขตท้องที่ที่มีอำนาจตามกฎหมายโดยเร็วหรือในโอกาสแรกที่กระทำได้แล้วกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนพร้อมส่งตัวผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหา ของกลาง และบันทึกการจับกุม พร้อมทั้งจัดทำแผนที่เกิดเหตุ ระบุค่าพิกัดตำแหน่ง ขอบเขต ถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุให้ชัดเจน และจัดทำบัญชีของกลางแนบท้ายบันทึกการจับกุม (ถ้ามี) พร้อมทั้งลงบันทึกประจำวันไว้ เพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป เว้นแต่กฎหมายอื่นบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ ทั้งนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ขอคัดถ่ายสำเนาบันทึกประจำวันและให้เก็บไว้เป็นหลักฐานด้วย

กรณีการกระทำนั้นเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ พระราชบัญญัติเลื่อยโซยนต์ พ.ศ. ๒๕๔๕ หรือพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าว ภายในเขตพื้นที่รับผิดชอบของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ให้กล่าวโทษดำเนินคดีไปในคราวเดียวกัน และขอให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีตามกฎหมายอาญาอื่นทุกตัวบทกฎหมาย

ตามวรรคสองหากการกระทำความผิดนั้นเกิดขึ้นในพื้นที่ป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ หรือพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ หรือพื้นที่ทางทะเลและชายฝั่งตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นพื้นที่นอกเขตรับผิดชอบของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ให้พนักงานเจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าว ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้วมอบคดีและของกลางพร้อมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

ให้หน่วยงานกรมป่าไม้ หรือกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง แล้วแต่กรณี ในพื้นที่รับไปดำเนินการตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป

ข้อ ๒๔ ในการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ เมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีอาญาจะเรียกค่าเสียหายตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือตามมาตรา ๘๗ หรือมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ ไปในคราวเดียวกัน

การกำหนดมูลค่าความเสียหายของทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อใช้ประกอบการคิดคำนวณความเสียหายแก่ผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่รัฐ อันเกิดจากการกระทำการหรือดเว้นกระทำการไม่ว่าจงใจหรือประมาทเลินเล่อโดยมิชอบด้วยกฎหมาย และก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในการกำหนดมูลค่าของทรัพยากรธรรมชาติตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ แล้วแต่กรณี

ส่วนที่ ๔

บันทึกการจับกุม/บันทึกการตรวจยึด/บันทึกการอายัด

ข้อ ๒๕ บันทึกการจับกุมเป็นหนังสือที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้บันทึกไว้ในการจับกุมผู้กระทำความผิด โดยรวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด การแจ้งข้อกล่าวหา และแจ้งสิทธิของผู้ถูกจับกุม ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติให้ผู้ถูกจับกุมทราบ เพื่อเป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดี ซึ่งการจัดทำบันทึกการจับกุมอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

(๑) วัน เดือน ปี และสถานที่ที่ทำการบันทึกจับกุม

(๒) วัน เดือน ปี และเวลา ตลอดจนสถานที่หรือท้องที่ซึ่งเกิดการกระทำความผิดและจับกุม โดยระบุหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด

(๓) ชื่อคณะเจ้าหน้าที่ ตำแหน่ง หน่วยงานที่สังกัดของเจ้าหน้าที่ที่ร่วมจับกุม

(๔) ชื่อ นามสกุล อายุ สัญชาติ ภูมิลำเนาบ้านเลขที่ หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด ของผู้ถูกจับกุม พร้อมทั้งเลขประจำตัวประชาชน และหรือเบอร์โทรศัพท์ (ถ้ามี)

(๕) รายละเอียดข้อเท็จจริงและพฤติกรรมการกระทำความผิดที่สอดคล้องกับข้อกล่าวหา และครบองค์ประกอบความผิด ตลอดจนสถานที่ซึ่งเกิดการกระทำผิดและจับกุม

(๖) ผลการตรวจสอบบริเวณที่เกิดเหตุของเจ้าหน้าที่ผู้จับกุม ประกอบด้วย การตรวจสอบ จุดพิกัดบริเวณที่เกิดเหตุว่า เป็นป่า ป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า พื้นที่ทางทะเลและชายฝั่ง พื้นที่ซึ่ง คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติเห็นชอบให้เตรียมการกำหนดเป็นอุทยานแห่งชาติ หรือพื้นที่ ซึ่งคณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าเห็นชอบให้เตรียมการกำหนดเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือ เขตห้ามล่าสัตว์ป่า ตรวจสอบคำนวณพื้นที่ที่ได้รับความเสียหาย ตรวจสอบของกลางที่ตรวจยึดได้ ได้แก่ ชนิด ขนาด จำนวน และปริมาตรของไม้ท่อนที่ถูกโค่นล้มทำลาย ไม้แปรรูป วัสดุประดงหวดตราใด ๆ ที่ตีประทับไว้ ตรวจสอบชนิด จำนวนสัตว์ป่า และของป่า ตามแต่กรณี ตรวจสอบอุปกรณ์การกระทำผิดอื่น ๆ รวมถึงการตรวจคำนวณค่าเสียหายทางแพ่งที่เกิดขึ้นจากการกระทำของผู้ถูกจับ

(๗) รายละเอียดที่แสดงว่าผู้จับกุมได้แจ้งผู้ถูกจับแล้วว่าเขาต้องถูกจับ การแจ้งข้อกล่าวหา ให้ครบถ้วนทุกฐานความผิดตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และแจ้งสิทธิตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา มาตรา ๘๓ ให้ผู้ถูกจับกุมทราบ

(๘) ถ้อยคำของผู้ถูกจับ

(๙) พยานหลักฐาน ประกอบด้วย พยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานวัตถุ

(๑๐) ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ซึ่งควรเป็นผู้รับผิดชอบพื้นที่หรือผู้มีอำนาจตามกฎหมายโดยตรง

(๑๑) ลายมือชื่อผู้ถูกจับ ผู้จับกุม ผู้เขียน ผู้อ่าน และลายมือชื่อพยาน (ถ้ามี)

ข้อ ๒๖ บันทึกการตรวจยึดเป็นหนังสือที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้บันทึกไว้ในกรณีพนักงาน เจ้าหน้าที่พบการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ ซึ่งมีใช้ความผิดซึ่งหน้า โดยสาระสำคัญ ในการจัดทำบันทึกการตรวจยึดให้ใช้ตามสาระสำคัญในการจัดทำบันทึกการจับกุมตามข้อ ๒๕ บางส่วน หรือทั้งหมดก็ได้

ข้อ ๒๗ บันทึกการอายัดเป็นหนังสือที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้บันทึกไว้ในกรณีที่พนักงาน เจ้าหน้าที่ได้ตรวจพบสิ่งของหรือทรัพย์สินที่มีเหตุผลอันควรสงสัยว่าเป็นสิ่งของหรือทรัพย์สินที่มีไว้เป็นความผิด หรือใช้ในการกระทำความผิด หรือได้มาจากการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ โดยการจัดทำบันทึกการอายัดอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

(๑) วัน เดือน ปี และสถานที่ที่ทำการบันทึกการอายัด

(๒) วัน เดือน ปี และเวลา ตลอดจนสถานที่ที่ทำการอายัด โดยระบุหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด

(๓) ชื่อและตำแหน่งพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้อายัด

(๔) ชื่อ อายุ สัญชาติ และภูมิลำเนาของผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองสิ่งของที่ถูกอายัด

(๕) รายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งของที่ถูกตรวจอายัด โดยระบุชนิด จำนวน ขนาด (หรือน้ำหนัก) และรายละเอียดอื่น ๆ เกี่ยวกับสิ่งของที่ถูกอายัดนั้น หากสิ่งของที่ยายัดมีจำนวนมากก็ให้ทำบัญชีสิ่งของที่ยายัดแนบท้ายบันทึกการอายัด

(๖) ถ้อยคำของผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองสิ่งของที่ถูกอายัด

(๗) ข้อเท็จจริงและรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอายัด

(๘) ลายมือชื่อผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองสิ่งของที่ถูกอายัด

(๙) ลายมือชื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้อายัด

(๑๐) แผนที่ระบุสถานที่หรือตำแหน่งของการอายัด

ส่วนที่ ๕

ของกลาง

ข้อ ๒๘ บรรดาของกลางในความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ยึดหรืออายัดไว้เพื่อพิสูจน์ในทางคดี หรือเพื่อจัดการอย่างอื่นตามหน้าที่ราชการในคดี ให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อตกลงที่กำหนดวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับของกลางของส่วนราชการ ตามหลักเกณฑ์ที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กำหนดโดยเคร่งครัด

การตรวจยึดหรืออายัดของกลางตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบชนิด ตรวจวัดขนาด ตรวจนับจำนวน และน้ำหนัก ตามประเภทของกลางนั้น พร้อมทั้งจัดทำบัญชีรายละเอียดเกี่ยวกับของกลางให้ครบถ้วน และแจ้งความลงบันทึกประจำวัน หรือแจ้งความกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน แล้วแต่กรณี

ในกรณีไม้ของกลางให้ประทับรูปรอยตราแสดงการยึดในโอกาสแรกที่พึงกระทำได้ และจัดแจ้งรูปรอยตราที่ใช้ประทับไว้ในบัญชีรายละเอียด เว้นแต่นั้นโดยสภาพไม้อาจประทับรูปรอยตราได้ ให้หมายเหตุในบัญชีไว้เป็นหลักฐานก่อนรับมอบมาเก็บรักษาไว้ ณ สถานที่ปลอดภัย

ข้อ ๒๙ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ยึดหรือรับมอบของกลางในความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้จากพนักงานสอบสวนเพื่อนำไปเก็บรักษาตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อตกลงที่กำหนดวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับของกลางของส่วนราชการ ให้ผู้รับมอบของกลางนำของกลางดังกล่าวไปเก็บรักษา ณ สถานที่ปลอดภัยและเหมาะสมเพื่อป้องกันมิให้เกิดการสูญหายหรือเสียหาย เว้นแต่กรณีมีเหตุจำเป็นที่ไม่อาจนำออกจากสถานที่ตรวจยึด หรือไม่มีสถานที่เก็บรักษาของกลาง ให้ดำเนินการจ้างเฝ้ารักษาตามกฎหมาย หรือนำของกลางดังกล่าวไปดำเนินการตามระเบียบหลักเกณฑ์ที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กำหนด และจัดทำบันทึกหรือลงทะเบียนของกลางไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งแจ้งพนักงานสอบสวนทราบ แล้วรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามหลักเกณฑ์และกำหนดเวลาตามข้อ ๓๘ วรรคหนึ่ง โดยอนุโลม .

กรณียาเสพติดของกลาง ให้ส่งมอบพนักงานสอบสวนรับไปดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อตกลงที่กำหนดวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับของกลางของส่วนราชการ .

สำหรับของกลางที่เป็นอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และวัตถุระเบิด หรือเป็นของกลางตามกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน ให้ส่งมอบพนักงานสอบสวนรับไปเก็บรักษาและดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อตกลงที่กำหนดวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับของกลางของส่วนราชการ

ข้อ ๓๐ ของกลางที่เก็บรักษาไว้ หากพนักงานสอบสวนขอรับของกลางเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๕ ให้จัดทำบันทึกส่งมอบของกลางดังกล่าวให้กับพนักงานสอบสวนโดยระบุว่า “เป็นการส่งมอบของกลางตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๕”

ในกรณีพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการขอรับของกลางเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๕/๑ ให้จัดทำบันทึกส่งมอบของกลางดังกล่าวให้กับพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี โดยระบุว่า “เป็นการส่งมอบของกลางตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๕/๑”

เมื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสองแล้ว ให้รายงานผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ ผู้อำนวยการกอง หรือผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์สาขา ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของตนทราบภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้ส่งมอบของกลางหรือได้รับรายงาน แล้วรายงานให้อธิบดีทราบ ภายใน ๗ วัน นับแต่วันได้รับรายงาน

ข้อ ๓๑ กรณีตามข้อ ๒๙ ของกลางที่ไม่อาจนำออกจากสถานที่ตรวจยึด เนื่องจากสภาพภูมิประเทศ หรือโดยสภาพตามลักษณะแห่งของกลางนั้น หรือไม่มีเส้นทางชักลาก หรือหากนำออกจะทำให้สภาพป่าเสียหายเกินความจำเป็น ให้หัวหน้าซึ่งกำกับดูแลปฏิบัติการในพื้นที่รับผิดชอบ หรือปฏิบัติการเฉพาะกรณีเฉพาะแห่ง ซึ่งเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบคดี รวบรวมข้อเท็จจริงพร้อมหลักฐานรูปถ่ายของกลาง สถานที่เกิดเหตุ และสภาพโดยรอบพื้นที่ รายงานผู้อำนวยการสำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืชผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ หรือผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์สาขาพิจารณาสั่งการเป็นราย ๆ ไป

หากผู้อำนวยการสำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ หรือผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์สาขา เห็นว่าไม่ควรนำของกลางออกจากสถานที่ตรวจยึดหรือสถานที่เกิดเหตุ ให้สั่งการหัวหน้าซึ่งกำกับดูแลปฏิบัติการในพื้นที่รับผิดชอบ หรือปฏิบัติการเฉพาะกรณีเฉพาะแห่ง ซึ่งเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบคดี ขอความเห็นชอบต่อพนักงานสอบสวน โดยจัดทำบันทึกเหตุผลไว้เป็นหลักฐาน และหมายเหตุไว้ในทะเบียนของกลาง พร้อมทั้งจัดเจ้าหน้าที่หมั่นออกตรวจตราดูแล และป้องกันความเสียหายอันพึงจะเกิดแก่ของกลางนั้น แล้วรวบรวมข้อเท็จจริงและความเห็นพร้อมเอกสารหลักฐานรายงานอธิบดีทราบ

ในกรณีที่ไม่มีสถานที่เก็บรักษาของกลาง และจำเป็นต้องจ้างเฝ้าดูแลรักษาของกลาง เมื่อได้ดำเนินการตามระเบียบหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ของส่วนราชการแล้ว ให้รวบรวมเอกสารหลักฐานรายงานผู้บังคับบัญชาทราบเป็นระยะต่อไป

ข้อ ๓๒ ไม้ของกลางในระหว่างคดีตามข้อ ๓๑ ในกรณีคดีที่ไม่พบผู้กระทำความผิด เมื่อพนักงานสอบสวนได้สรุปสำนวนการสอบสวนส่งให้พนักงานอัยการพิจารณาแล้ว และเห็นว่าหมดความจำเป็นที่จะเก็บรักษา หรือไม่เป็นประโยชน์ในการพิสูจน์ทางคดี หากหัวหน้าซึ่งกำกับดูแลปฏิบัติการในพื้นที่รับผิดชอบ หรือปฏิบัติการเฉพาะกรณีเฉพาะแห่ง ซึ่งเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบคดี เห็นว่าปล่อยทิ้งไว้ในที่เกิดเหตุจะทำให้สูญเสียซึ่งสภาพไม้ และหรือจะเป็นภาระแก่ทางราชการ ให้รายงานผู้อำนวยการสำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ หรือผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์สาขา พิจารณาสั่งการ ก่อนขอความเห็นชอบต่อพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี เพื่อขอทำลายไม้ของกลาง

กรณีตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อำนวยการสำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ หรือผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์สาขา รวบรวมข้อเท็จจริง

และความเห็นพร้อมเอกสารหลักฐานเพื่อขออนุมัติอธิบดีอีกครั้งหนึ่งก่อนดำเนินการ และแต่งตั้งคณะกรรมการทำลายไม้ของกลาง อย่างน้อย ๓ คน โดยมีข้าราชการประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการพิเศษ หรือประเภททั่วไป ระดับอาวุโส เป็นประธาน โดยให้ระบุสถานที่ วิธีการทำลาย และระยะเวลาทำลายที่เหมาะสม แล้วรายงานอธิบดีทราบ เพื่อพิจารณาสั่งจำหน่ายไม้ของกลางออกจากทะเบียน

ในกรณีไม้ของกลางในระหว่างคดี เป็นไม้ดีหรือเป็นไม้มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ และโดยสภาพมีลักษณะใกล้เคียงกับไม้ที่สมบูรณ์ สด ใหม่ สามารถนำไปใช้งานได้ หากปล่อยทิ้งไว้ในที่เกิดเหตุจะเกิดการเสียหายเสื่อมสภาพทำให้คุณภาพของไม้ลดลง หรือไม่ควรทำลายตามวรรคหนึ่ง อาจขอความเห็นชอบต่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี เพื่อขอตัดทอนไม้ทั้งหมดหรือบางส่วนนำไปเก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัย โดยขออนุมัติอธิบดีอีกครั้งหนึ่งก่อนดำเนินการตัดทอนไม้ของกลาง และให้แต่งตั้งคณะกรรมการตัดทอนไม้ของกลางอย่างน้อย ๓ คน โดยมีข้าราชการประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการพิเศษ หรือประเภททั่วไป ระดับอาวุโส เป็นประธาน และจัดทำบันทึกภาพ เสียง และภาพถ่ายไม้ของกลางขณะตัดทอน และสถานที่เก็บรักษาไว้เป็นหลักฐาน ทั้งนี้ สิ่งบันทึกภาพ และเสียงให้เก็บรักษาไว้จนกว่าคดีจะถึงที่สุดหรือหมดอายุความ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๓๓ ไม้ของกลางที่เก็บรักษาไว้ในระหว่างคดี หากเสียหายเสื่อมสภาพและไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ ให้ผู้อำนวยการสำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ หรือผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์สาขา ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นถึงสาเหตุที่ของกลางเสียหายเสื่อมสภาพ เกิดจากเจ้าหน้าที่ปล่อยปละละเลย และต้องมีผู้ใดต้องรับผิดชอบทางแพ่งหรือไม่ อย่างไร พร้อมทั้งขอความเห็นชอบต่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการผู้รับผิดชอบคดี แล้วแต่กรณี เพื่อสั่งจำหน่ายออกจากทะเบียนไม้ของกลาง ก่อนเสนออธิบดีพิจารณาสั่งจำหน่ายออกจากทะเบียน

ข้อ ๓๔ ไม้ของกลางที่ตกเป็นของแผ่นดินแล้ว หากหน่วยงานภายในสังกัดประสงค์จะนำไปใช้ในราชการให้ขออนุมัติอธิบดี กรณีมีหน่วยงานราชการในท้องที่ หรือสถาบันการศึกษา วัด องค์กรการกุศล หรือการสาธารณประโยชน์ แจ้งความประสงค์ขอสนับสนุนจะนำไปใช้ประโยชน์ ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กำหนด โดยขออนุมัติอธิบดี เว้นแต่จะมีกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของทางราชการ กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

การขออนุญาตใช้ประโยชน์ไม้ตามวรรคหนึ่ง ให้หัวหน้าซึ่งกำกับดูแลปฏิบัติการในพื้นที่รับผิดชอบ หรือปฏิบัติการเฉพาะกรณีเฉพาะแห่ง จัดทำบัญชีรายละเอียดแผนการใช้ไม้ เสนอให้

ผู้อำนวยการสำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ หรือผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์สาขา พิจารณาเป็นราย ๆ ไป

การพิจารณาแผนการใช้ไม้ตามวรรคสอง ให้ผู้อำนวยการสำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ หรือผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์สาขา แต่งตั้งคณะกรรมการอย่างน้อย ๓ คน โดยมีข้าราชการประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการพิเศษ หรือประเภททั่วไป ระดับอาวุโส เป็นประธาน

ในกรณีไม้ของกลางที่ตกเป็นของแผ่นดิน เสียหายเสื่อมสภาพและไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ ให้ผู้อำนวยการสำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ หรือผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์สาขา ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง เบื้องต้น ถึงสาเหตุที่ของกลางเสียหายเสื่อมสภาพ เกิดจากเจ้าหน้าที่ปล่อยปละละเลย และต้องมีผู้ใด ต้องรับผิดชอบทางแพ่งหรือไม่ อย่างไร ก่อนเสนออธิบดีพิจารณาสั่งจำหน่ายออกจากทะเบียนไม้ของกลาง

กรณีตามวรรคสี่ หากไม่ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และไม่มีผู้ใดต้องรับผิดชอบ ทางแพ่ง ให้ผู้อำนวยการสำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ หรือผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์สาขา เสนอความเห็นต่ออธิบดีเพื่อขออนุมัติทำลาย และ ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการทำลายไม้ของกลางดังกล่าว โดยให้ระบุสถานที่ วิธีการทำลาย และ ระยะเวลาทำลายที่เหมาะสม แล้วรายงานอธิบดีเพื่อพิจารณาสั่งจำหน่ายออกจากทะเบียนไม้ของกลาง

ข้อ ๓๕ การดำเนินการกับของกลางประเภทสัตว์ป่า ซากสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่า ที่มาจากการปฏิบัติตามหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือที่ตกเป็นของแผ่นดิน และค่าใช้จ่าย ในการดูแลสัตว์ป่า ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่อธิบดีกำหนด

ข้อ ๓๖ ของกลางอย่างอื่นที่มีไซของกลางตามข้อ ๓๒ ข้อ ๓๓ ข้อ ๓๔ และข้อ ๓๕ ที่เก็บรักษาไว้ในระหว่างคดีหากเป็นของเสียง่าย หรือถ้าเก็บไว้จะเป็นการเสี่ยงต่อความเสียหาย หรือ ค่าใช้จ่ายจะเกินส่วนกับค่าของกลางนั้น ให้แจ้งเหตุดังกล่าวและขอความเห็นชอบต่อพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการผู้รับผิดชอบคดี แล้วแต่กรณี เพื่อขายทอดตลาดหรือทำลายของกลางนั้นทั้งหมด หรือบางส่วน และให้ดำเนินการร่วมกับพนักงานสอบสวนเจ้าของคดีจัดการตามสมควร เพื่อบันทึก รายละเอียด ตำหนิรูปพรรณ ร่องรอยหลักฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับของกลางนั้นไว้ โดยขออนุมัติอธิบดี เมื่อขายแล้วได้เงินเป็นจำนวนสุทธิเท่าใดให้ถือไว้แทนของกลาง

ของกลางตามวรรคหนึ่ง ที่ไม่อาจเก็บรักษาได้เนื่องจากถ้าเก็บไว้จะเน่าและเสียง่าย เมื่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการเจ้าของคดีให้ความเห็นชอบแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการทำลายของกลางนั้น แล้วรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยเร็ว

ของกลางที่ขนานออกขายตามวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับในกรณีมีกฎหมาย หรือมติคณะรัฐมนตรี กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ข้อ ๓๗ ของกลางอย่างอื่นที่มีใช้ของกลางตามข้อ ๓๒ ข้อ ๓๓ ข้อ ๓๔ และข้อ ๓๕ เมื่อตกเป็นของแผ่นดินแล้ว อธิบดีจะสั่งให้เอาไว้ใช้ในราชการ ปล่อย ทำลาย หรือจัดการตามสมควรก็ได้

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง หากเป็นของกลางที่ไม่ควรขาย มีสภาพใช้งานได้ และหน่วยงานภายในสังกัดประสงค์จะนำไปใช้ในราชการ ให้ขออนุมัติอธิบดี แต่หากไม่ประสงค์จะนำไปใช้ในราชการ ให้สอบถามหน่วยงานราชการในท้องที่ หรือมอบให้สถาบันการศึกษา วัด องค์กรการกุศล หรือ การสาธารณประโยชน์ นำไปใช้ประโยชน์ตามหลักเกณฑ์ที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กำหนด โดยขออนุมัติอธิบดี

ในกรณีไม่มีหน่วยงานใดขอไว้ใช้ประโยชน์ และได้ปฏิบัติตามแนวทางที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กำหนดแล้ว ให้ขายโดยวิธีทอดตลาดหรือวิธีประกวดราคาตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนด โดยขออนุมัติอธิบดี เว้นแต่จะมีกฎหมาย หรือมติคณะรัฐมนตรี กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ส่วนที่ ๖

การรายงานคดีอาญา

ข้อ ๓๘ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้จับกุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ หรือตรวจยึดของกลาง หรือตรวจพบการกระทำความผิดในความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ หากมิได้เป็นหัวหน้าซึ่งกำกับดูแลหรือปฏิบัติการในพื้นที่รับผิดชอบ หรือปฏิบัติการเฉพาะกรณีเฉพาะแห่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวรายงานหัวหน้าที่ดินสังกัดทราบโดยทันที เว้นแต่ในกรณีมีเหตุจำเป็นที่ไม่อาจรายงานได้ให้รายงานโดยเร็วในโอกาสแรกที่กระทำได้ และให้หัวหน้าซึ่งกำกับดูแล หรือปฏิบัติการในพื้นที่รับผิดชอบ หรือปฏิบัติการเฉพาะกรณีเฉพาะแห่ง รายงานผู้บังคับบัญชา ที่ตนสังกัดทราบตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนด

หากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งเป็นหัวหน้าซึ่งกำกับดูแลหรือปฏิบัติการในพื้นที่รับผิดชอบ หรือปฏิบัติการเฉพาะกรณีเฉพาะแห่ง ให้รายงานผู้บังคับบัญชาที่ตนสังกัดทราบตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนด

ข้อ ๓๙ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการตามข้อ ๓๘ แล้ว ให้หัวหน้าซึ่งกำกับดูแลหรือปฏิบัติการในพื้นที่รับผิดชอบ หรือปฏิบัติการเฉพาะกรณีเฉพาะแห่ง รายงานผลการจับกุม ตรวจยึดของกลาง หรือตรวจพบการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้เป็นหนังสือ ให้ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ ผู้อำนวยการกอง หรือผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์สาขา ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของตนทราบ ภายใน ๓ วันทำการ นับแต่ดำเนินการกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนในเขตท้องที่ที่มีอำนาจตามกฎหมายแล้วเสร็จ เพื่อรายงานอธิบดีทราบภายใน ๕ วันทำการ นับแต่วันที่ได้รับรายงาน

การรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับทราบตามวรรคหนึ่ง ให้แนบสำเนาบันทนาการจับกุม พร้อมทั้งแบบ ปท.๑ ตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นुकคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕ บัญชีของกลาง แผนที่เกิดเหตุ ภาพถ่าย จำนวนค่าเสียหาย สำเนาบันทนาการประจำวันการรับคำกล่าวโทษของพนักงานสอบสวน และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่มีปัญหาหรืออุปสรรคให้ระบุและรายงานวิธีการหรือแนวทางแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคดังกล่าวด้วย

หากภายหลังจากการสืบสวนสอบสวนพบว่ามีข้อเท็จจริงหรือมีพยานหลักฐานเพิ่มเติม ให้รายงานผู้บังคับบัญชาทุกระดับทราบตามวรรคหนึ่งด้วย

หมวด ๒

การดำเนินคดีอาญาอื่น

ข้อ ๔๐ กรณีเจ้าหน้าที่พบว่ามีกระทำความผิดอาญา ที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นผู้เสียหายซึ่งมิใช่ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ ให้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดดังกล่าวให้ครบถ้วน พร้อมทั้งจัดทำแผนที่เกิดเหตุ และถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุและสภาพความเสียหายของทรัพย์สินของทางราชการ หากความผิดอาญาดังกล่าวเป็นความผิดอันยอมความไม่ได้ ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนในเขตท้องที่ที่มีอำนาจตามกฎหมายโดยเร็วภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่พบการกระทำความผิดดังกล่าว หรือในโอกาสแรกที่กระทำได้ แล้วรายงานให้ผู้บังคับบัญชาที่ตนสังกัดทราบภายใน

๔๘ ชั่วโมง นับแต่พบการกระทำความผิดอาญาดังกล่าว หรือในโอกาสแรกที่กระทำได้ และให้ผู้รับรายงานดังกล่าวรายงานให้ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ ผู้อำนวยการกอง หรือผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์สาขา ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของตนทราบภายใน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่ได้รับรายงาน เพื่อรายงานอธิบดีทราบภายใน ๕ วันทำการนับแต่วันได้รับรายงาน

กรณีเป็นความผิดอาญาอันยอมความได้ เมื่ออธิบดีหรือรองอธิบดีที่ได้รับมอบอำนาจจากอธิบดีได้สั่งการให้ดำเนินคดีอาญาในความผิดอาญา ที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นผู้เสียหาย ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดอาญา ไปแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนท้องที่เกิดเหตุ ภายในเวลา ๓ เดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องความผิด และรู้ตัวผู้กระทำความผิดดังกล่าว

หมวด ๓

การควบคุมการดำเนินคดีอาญา และคดีอาญาอื่น

ข้อ ๔๑ ให้หัวหน้าซึ่งกำกับดูแลหรือปฏิบัติการในพื้นที่รับผิดชอบ หรือปฏิบัติการเฉพาะกรณีเฉพาะแห่งเป็น “ผู้รับผิดชอบคดี” ในทุกคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ที่ดินหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ในสังกัดของตนได้ดำเนินการจับกุม ตรวจยึด หรือตรวจพบการกระทำความผิดและคดีอาญา ที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นผู้เสียหาย โดยมีหน้าที่ ดังนี้

(๑) แจ้งข้อมูลตามข้อ ๒๑ แก่พนักงานอัยการที่สำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมายหน้าที่ และนายอำเภอในท้องที่ที่มีการควบคุมตัวหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย สำหรับในกรุงเทพมหานคร ให้แจ้งพนักงานอัยการ ที่สำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมายหน้าที่ และผู้อำนวยการสำนักการสอบสวน และนิติการ กรมการปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ผ่านทางศูนย์รับแจ้ง ตามแนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นुकศลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕

(๒) ติดต่อประสานกับพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการผู้รับผิดชอบคดี

(๓) ชี้แจงข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และรวบรวมเอกสารและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับคดีให้กับพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการผู้รับผิดชอบคดี

(๔) ติดตามผลคดีว่าอยู่ในขั้นตอนใด และสถานะทางคดีเป็นเช่นไร

(๕) รายงานการดำเนินการของตนและผลคดี ตลอดจนสถานะทางคดีเป็นเช่นไร

(๖) เมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ไม่ว่าศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ หรือศาลฎีกา ให้ดำเนินการคัดสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งดังกล่าว แล้วรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ และหากคดีดังกล่าวถึงที่สุดแล้ว ให้ขอหนังสือรับรองว่าคดีนั้นถึงที่สุดด้วย

กรณีคดีในความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ และคดีอาญาที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นผู้เสียหาย ยังไม่ถึงที่สุด ให้หัวหน้าซึ่งกำกับดูแลหรือปฏิบัติการในพื้นที่รับผิดชอบ หรือปฏิบัติการเฉพาะกรณีเฉพาะแห่ง รายงานผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ ผู้อำนวยการกอง หรือผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์สาขา เพื่อรายงานผลคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนให้อธิบดีทราบทุก ๓ เดือน

กรณีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือคดีถึงที่สุดโดยศาลพิพากษายกฟ้อง ในคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ และคดีอาญาที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นผู้เสียหาย ให้ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ ผู้อำนวยการกอง หรือผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์สาขา ที่คดีอยู่ในความรับผิดชอบ ดำเนินการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องหรือคำพิพากษาศาล แล้ววิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ทำให้พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือศาลพิพากษายกฟ้องคดีดังกล่าว พร้อมเสนอความเห็นให้อธิบดีเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ในกรณีที่เป็นคดีร้ายใหญ่และศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดลงโทษผู้กระทำความผิดให้ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ ผู้อำนวยการกอง หรือผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์สาขา ที่คดีอยู่ในความรับผิดชอบ ดำเนินการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องหรือคำพิพากษาศาล แล้ววิเคราะห์คำพิพากษา ทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายของคดีดังกล่าว พร้อมเสนอความเห็นให้อธิบดีเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ข้อ ๔๒ ให้สำนักป้องกัน ปราบปราม และควบคุมไฟป่า เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการรวบรวมรายงานเกี่ยวกับการจับกุม การตรวจยึดของกลาง การจัดการของกลาง และการตรวจพบการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ที่รายงานต่ออธิบดี รวมทั้งตรวจสอบ ควบคุม กำกับดูแลให้หน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ปฏิบัติตามขั้นตอนและระยะเวลาที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ และสรุปรายงานเสนออธิบดี

สำหรับการกระทำความผิดอาญาที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นผู้เสียหาย ซึ่งมีใช้ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ ให้กองนิติการเป็นหน่วยงานรับผิดชอบเกี่ยวกับ

การรวบรวมรายงาน รวมทั้งตรวจสอบ ควบคุม กำกับดูแล ให้เป็นไปตามระเบียบนี้ และสรุปรายงาน เสนออธิบดี

ข้อ ๔๓ เพื่อให้การควบคุมการดำเนินคดีอาญาและคดีอาญาอื่นตามระเบียบนี้เป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพและสะดวกต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน อธิบดีอาจกำหนดแบบบันทึก แบบรายงาน หรือแบบต่าง ๆ ตามระเบียบนี้ได้

หมวด ๔

การตรวจสอบการดำเนินคดีและโทษ

ข้อ ๔๔ เพื่อให้การดำเนินการอย่างเคร่งครัดกับผู้กระทำความผิดและมีการลงโทษพนักงาน เจ้าหน้าที่ที่มีพฤติการณ์ละเลยการปฏิบัติหน้าที่หรือมีส่วนเกี่ยวข้อง เมื่อพบว่าคดีอาญาเป็นคดีร้ายใหญ่ เฉพาะการกระทำความผิดเกี่ยวกับไม้ การบุกรุกแผ้วถางพื้นที่ หรือสัตว์ป่า ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ หรือสวนรุกขชาติ ให้ผู้อำนวยการสำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ หรือ ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์สาขา แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงทันทีที่ได้รับทราบ ว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบพื้นที่ปล่อยปละละเลย รู้เห็นเป็นใจ บกพร่องในหน้าที่ สนับสนุนหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในคดีอาญาดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร ตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนด

ข้อ ๔๕ หากพบว่าการกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ เป็นการกระทำหรือ ด่วนกระทำการตามระเบียบนี้ จงใจหรือประมาทเลินเล่อ เป็นเหตุให้คดีขาดอายุความหรือ ทำให้ราชการเสียหาย ให้พิจารณาดำเนินการทางวินัย ทั้งจะต้องรับผิดชอบในทางอาญาหรือทางแพ่ง (ถ้ามี) กับพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ในกรณีดังกล่าวอีกด้วย

ประกาศ ณ วันที่ ๒๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

อรรถพล เจริญชันษา

อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

